

Sygn. akt V RC 163/16

Uzasadnienie

wyroku z dnia 05 lipca 2017 roku

Pozwem z dnia 14 marca 2016 r. (data wpływu) powód J. M. (1), działając przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o zniesienie obowiązku alimentacyjnego zasądzonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 9 grudnia 2003 r., sygn. akt II C 1681/03 od powoda na rzecz pozwanego A. M. (1) w kwocie po 600 zł miesięcznie, względnie o obniżenie obowiązku alimentacyjnego do kwoty 300 zł w stosunku miesięcznym. Powód J. M. (1) wraz z pozwem wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez obniżenie na czas trwania niniejszego postępowania obowiązku alimentacyjnego wynikającego z w/w wyroku do kwoty 300 zł miesięcznie (pozew – k.1-5).

Postanowieniem z dnia 01 kwietnia 2016 roku, Sąd Rejonowy dla Warszawy- Mokotowa w W., V Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie o sygn. akt V RC 163/16 oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia (postanowienie z dnia 01 kwietnia 2016 roku – k.65).

Pismem z dnia 02 maja 2016 roku powód działając przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł zażalenie na postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia (zażalenie – k.73).

Odpowiedzią na pozew złożoną dnia 13 czerwca 2016 roku (data wpływu) pozwany A. M. (1) wniósł o oddalenie powództwa, a także zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania i ustanowienie pełnomocnika z urzędu (odpowiedź na pozew – k.97).

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2016 roku tut. Sąd ustanowił dla pozwanego A. M. (1) pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego (postanowienie – k.141).

Pismem z dnia 04 sierpnia 2016 roku profesjonalny pełnomocnik w imieniu pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości, w tym także żądania ewentualnego (pismo pełnomocnika pozwanego – k.187).

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, VI Wydział Cywilny Rodzinny Odwoławczy w sprawie o sygn. akt VI Cz 503/16 po rozpoznaniu sprawy na skutek zażalenia powoda na postanowienie z dnia 01 kwietnia 2016 roku oddalił zażalenie (postanowienie – k.201).

Na chwilę zamknięcia posiedzenia w przedmiotowej sprawie pełnomocnik powoda wnosił jak dotychczas, natomiast pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów (k.361).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany A. M. (1) urodzony (...) jest synem powoda J. M. (1) i K. M. (1) z domu L. (k.10).

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy- Śródmieścia, Wydział III Rodzinny i Nieletnich z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie o sygn. akt III RC 519/02 zasądzono od powoda J. M. (1) na rzecz małoletniego wówczas A. M. (1) alimenty w kwocie 700 zł miesięcznie (wyrok- k.17).

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 9 grudnia 2003 r., sygn. akt II C 1681/03 orzekł rozwód związku małżeńskiego pomiędzy rodzicami pozwanego. W w/w wyroku Sąd ustalił obowiązek alimentacyjny od powoda wyłącznie na rzecz pozwanego w kwocie po 600 zł miesięcznie (wyrok- k.20).

Sytuacja wówczas była następująca:

Pozwany A. M. (2), miał lat 8, pozostawał pod bezpośrednią pieczęcią matki. Cierpiał na zespół nadpobudliwości ruchowej i zaburzenia koncentracji (zespół (...)). Matka pozwanego wskazała wówczas jako koszty utrzymania

małoletniego kwotę 1700 zł. Sąd uznał powyższą kwotę za zawyżoną. Pozwany otrzymywał dodatek pielęgnacyjny w kwocie 85 zł.

Matka pozwanego Katarzyna M., miała 36 lat. Prowadziła działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami. Posiadała zasądzone alimenty w kwocie 600 zł miesięcznie na rzecz małoletniego wówczas A., a także 480 zł na rzecz syna z pierwszego małżeństwa. Nadto otrzymywała dodatek pielęgnacyjny w łącznej wysokości 85 zł. Zgodnie z zaświadczeniem jej dochód za okres styczeń-kwiecień 2003 r. wyniósł 2215 zł brutto (k.10, sygn. akt II C 1681/03).

Powód, J. M. (1), miał 38 lat, a jego możliwości zarobkowe Sąd ustalił w wysokości ok. 2 000 zł. Powód zobowiązany był również do uiszczania alimentów na rzecz syna z poprzedniego związku.

Obecnie sytuacja stron wygląda następująco:

Powód, J. M. (1), lat 53, technik budowlany. Pracuje w tej samej firmie, mianowicie (...) S.A na stanowisku pracownika ds. (...) Nziemnej. Powód tytułem wykonywanej pracy osiąga średni miesięczny dochód w kwocie 2417,34 zł netto (zaświadczenie o zarobkach – k.343). Nadto przysługują mu premie, uznaniowe. Praca powoda wykonywana jest także na zmianach nocnych. Nie posiada możliwości podjęcia pracy dodatkowej. Zgodnie z zeznaniem podatkowym PIT-37 za rok 2014 osiągnął dochód w wysokości 31 681,00 zł, za rok 2015 osiągnął dochód w wysokości 28 657,53 zł, natomiast za rok 2016 dochód w wysokości 37 161,61 zł (zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu – k.115,119,344).

Od dnia 22 listopada 2016 roku do 01 grudnia 2016 roku przebywał na oddziale neurochirurgii w związku z czym jego dochód wyniósł odpowiednio 1400 i 1700 zł (k.355). Od lipca br. przysługuje powodowi rehabilitacja. Leczy się w ramach NFZ.

Nieregularnie płacił alimenty na rzecz pozwanego w związku z czym posiada zaległość alimentacyjną. Na utrzymaniu posiada pozwanego, na rzecz którego obciążony jest obowiązkiem alimentacyjnym w kwocie 600 zł miesięcznie, ponosi nadto część kwot związanych z utrzymaniem domu. Zamieszkuje na 40m² w domu rodziców. Płaci 450-600 zł miesięcznie tytułem mediów, na wyżywienie wydaje zaś 600-700 zł miesięcznie, a na środki higieniczne 200 zł.

Od września 2014 do lutego 2015 roku powód pozostawał bez zatrudnienia (k.359-360). Pomaga ojcu, T. M., który jest osobą niepełnosprawną, co dodatkowo zmniejsza możliwości łżenia na rzecz syna. Ojciec powoda posiada żonę, z zawodu pielęgniarkę. Powód poza obowiązkiem alimentacyjnym nie uczestniczy w życiu pozwanego.

Pozwany, A. M. (1), ma 22 lata, technik informatyk. Obecnie nie studiuje. Studiował informatykę na Uniwersytecie Kardynała S. W. w W., jednakże przerwał edukację ze względu na chorobę. Zgodnie z zaświadczeniem z dnia 19 maja 2014 roku, pozwany, od 7 roku życia leczony jest z powodu (...), nadto posiada zdiagnozowaną schizofrenię paranoidalną. Z powodu choroby syn powoda kilkakrotnie był hospitalizowany, wymaga przewlekłego leczenia w warunkach ambulatoryjnych (zaświadczenie – k.209). Stale leczy się w trybie ambulatoryjnym. Posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym ze wskazaniem konieczności pomocy ze środowiskowego systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – k.210). Zgodnie z orzeczeniem z dnia 22 grudnia 2015 roku pozwany pozostaje całkowicie niezdolny do pracy do dnia 31 grudnia 2020 roku (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 211). Do 31 grudnia 2020 roku przysługuje mu nadto renta w kwocie 643,02 zł miesięcznie (decyzja o przyznaniu renty socjalnej – k. 213). Otrzymuje zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 150 zł. Zgodnie z zaświadczeniem z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodu za rok 2016, pozwany osiągnął dochód w kwocie 10 964,62 zł (zaświadczenie – k.352).

Miesięczne koszty utrzymania pozwanego ocenione zostały na kwotę 2600 zł miesięcznie, w tym: wyżywienie 900 zł; leki i suplementy 100 zł; prywatne wizyty u lekarzy 50 zł; spłata kredytu 200 zł; czynsz za lokal plus spłata kredytu 400 zł (300 zł czynsz + 100 zł kredyt; prąd 40 zł; telefon, TV, Internet 50 zł; Internet mobilny 44 zł; rata za tablet 15 zł (od 01 lipca 2018 r. 38 zł); odzież i obuwie 150 zł; fryzjer 20 zł; kosmetyki i higiena 100 zł; komputer 200 zł; koszty

administracyjne kształcenia 100 zł; basen 75 zł; kieszonkowe, kultura, rozrywka 100 zł; wyjazdy wypoczynkowe 150 zł (k.192-193).

Pozwany zamieszkuje wraz z matką w mieszkaniu obciążonym zadłużeniem w kwocie 4760,88 zł, natomiast kwota miesięcznego obciążenia wynosi 800,89 zł (stan na dzień 29 września 2016 roku – k.290). Po ukończeniu edukacji w technikum pracował w oparciu o umowę absolwencką, osiągając wynagrodzenie w kwocie 600 zł. Pracę wykonywał przez miesiąc, zakończył z powodów zdrowotnych (k.360-362).

Matka pozwanego, K. M. (2) ma obecnie 49 lat, pośrednik w obrocie nieruchomościami. Obecnie nie pracuje, jest zarejestrowana jako bezrobotna. Upřednio pracowała jako opiekunka dla osób starszych, a także jako pośrednik w obrocie nieruchomościami, jednakże z powodu konieczności sprawowania opieki nad synem zmuszona była do rezygnacji. Sprawuje bieżącą opiekę nad pozwanym, co związane jest także z chorobą na jaką cierpi. Zgodnie z zeznaniem podatkowym PIT-37 za rok 2015 osiągnęła dochód w wysokości 1820,91 zł. Korzysta z pomocy finansowej rodziny. Posiada zadłużenie, które spłaca, o miesięcznej racie 400 zł. Zaciągnęła nadto zobowiązanie pieniężne na poczet zakupu komputera dla pozwanego, którego miesięczna rata spłaty wynosi 200 zł. Czyszn mieszkalniowy wynosi 800 zł. W mieszkaniu zamieszkuje 3 osoby (k.293, 334-338).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach przedmiotowej sprawy, zeznań powoda: J. M. (2) (k.359-360) i pozwanego A. M. (3) (k.360-362), zeznań świadka: K. M. (2) (k. 334-338) oraz ich niekwestionowanych twierdzeń. Dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy Sąd uznał za wiarygodny i w pełni wartościowy materiał dowodowy. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron, zaś Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd oddalił wnioski dowodowe w postaci kserokopii złożonych do akt sprawy. Zaznaczenia bowiem w tym miejscu wymaga to, że – stosownie do treści przepisów Kodeksu postępowania cywilnego – kserokopia nie może stanowić dokumentu, ponieważ nie zawiera podpisu, który nadawałby jej znaczenie oświadczenia osoby. Stosownie bowiem do treści art. 245 k.p.c., dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. W ocenie tutejszego Sądu, kserokopia pisma sama w sobie takim oświadczeniem nie jest. Dopiero potwierdzenie zgodności jej treści z oryginałem przekształca ją w dokument obejmujący oświadczenie określonej osoby, stwierdzającej, że istnieje w rzeczywistości dokument o treści i formie odzwierciedlonej w danej kopii. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga to, że tutejszy Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym jeżeli pismo nie może być uznane za dokument, nie może być ono też podstawą do prowadzenia dowodu w trybie art. 308 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2007 r., II CSK 401/16, LEX 453727). Zaznaczenia w tym miejscu wymaga również to, że strony składające w przedmiotowym postępowaniu wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z kserokopii dokumentu nie uprawdopodobniły w żaden sposób, iż nie są w stanie przedstawić Sądowi oryginału takiego dokumentu.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 133 krio, rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania (§ 1). Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się (§ 3).

Jak stanowi natomiast treść art. 135 § 1 i 2 krio, zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Obowiązek rodziców dostarczania środków utrzymania i wychowania trwa dopóty, dopóki dziecko nie zdobędzie kwalifikacji zawodowych, niezależnie od osiągnięcia wieku. Uzyskanie pełnoletniości nie zmienia sytuacji prawnej dziecka w zakresie alimentów, jeżeli dziecko studiuje i czas przeznaczony na naukę wykorzystuje rzeczywiście na zdobywanie kwalifikacji zawodowych. Jeżeli natomiast czas nauki osoby uprawnionej do alimentacji wydłuża się nadmiernie poza przyjęte ramy, gdy studiujący nie czyni należytych postępów w nauce, nie zdaje egzaminów i ze swej winy powtarza lata nauki i nie kończy jej w okresie przewidzianym w programie, a wiek i ogólne przygotowanie do pracy pozwala na jej podjęcie, rodzice nie są obowiązani do alimentowania pełnoletniego dziecka. Istotne znaczenie powinna tu mieć okoliczność, czy dotychczasowe przygotowanie zawodowe i nabyte wcześniej kwalifikacje pozwalają w pełni na samodzielne, regularne zarobkowanie, a więc na pokrycie własnych środków utrzymania.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy podnieść należy, że sytuacja materialna powoda w opinii Sądu nie uległa tak zasadniczej zmianie, która stanowiłaby podstawę uwzględnienia roszczenia o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Obecnie istniejący obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanego ustalony został na mocy wyroku zapadłego w 2003 roku, a więc 14 lat temu. Nie ulega wszelkiej wątpliwości, iż od powyższego czasu zaszły zmiany zarówno po stronie powoda jak i pozwanego. Powód obecnie pracuje zawodowo osiągając miesięczne dochody na poziomie kwoty 2000 zł miesięcznie netto. Jak podniósł, obecnie nie posiada możliwości partycypowania w koszty utrzymania pozwanego. Wskazał nadto na zadłużenie z Funduszu Alimentacyjnego. Sąd jednak nie podziela w tym zakresie twierdzeń powoda. Zaległość na poczet Funduszu Alimentacyjnego to efekt nierealizowania przez ojca pozwanego obowiązku w odpowiednim zakresie. Faktem jest, iż powód, obecnie osoba w wieku 52 lat posiada mniejsze możliwości na rynku pracy w porównaniu do momentu orzekania o dotychczas istniejącym obowiązku alimentacyjnym, jednakże posiada stale zatrudnienie, które umożliwia mu lożenie na poczet utrzymania syna.

Jeśli chodzi o sytuację pozwanego, miesięczny koszt utrzymania został oceniony na sumę 2600 zł. W ocenie Sądu, kwota ta jednak nie została udowodniona. Sąd uznał za zawyżone przedstawione przez stronę pozwaną miesięczne kwoty na poczet utrzymania pozwanego. W ocenie Sądu na pokrycie usprawiedliwionych potrzeb A. M. (1) w zupełności wystarczającą, a także udowodnioną jest kwota 1500-1600 zł miesięcznie w tym: wyżywienie 500 zł; 1/3 kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania – czynsz 300 zł; prąd 40 zł; TV, Internet 50 zł; odzież 150 zł; leki 100 zł; wizyty lekarskie 50 zł; fryzjer 20 zł; środki higieniczne 50 zł; kultura, rozrywka 100 zł; basen 70 zł; wypoczynek 150 zł.

Dokonując analizy usprawiedliwionych kosztów utrzymania pozwanego, Sąd stwierdził, iż zawyżoną jest wskazana kwota 900 zł tytułem wyżywienia pozwanego, uznając za w zupełności wystarczającą kwotę 500 zł przeznaczoną na ten cel. Nadto do miesięcznych kosztów utrzymanie nie uznano kosztów zobowiązań pieniężnych, a także kwoty 100 zł w stosunku miesięcznym wskazanej jako wydatki administracyjne związane ze kształceniem pozwanego, a więc zakupem podręczników, pomocy naukowych, korepetycji, czasopism, gdyż pozwany obecnie nie kontynuuj edukacji, a zatem powyższe koszty nie istnieją. Do kwoty 50 zł w stosunku miesięcznym zaś uznano wydatki związane z zakupem środków higienicznych, gdyż nie udowodniono jakoby pozwany wymagał zwiększonych nakładów finansowych na poczet powyższego.

Na uwadze należy mieć, iż pozwany jest osobą ze zdiagnozowaną schizofrenią paranoidalną, a także z orzeczeniem o niemożliwości pracy. Z powodu choroby syn powoda nie kontynuuje także edukacji. W ocenie Sądu pozwany, cierpiący na schizofrenię ma znacznie ograniczone możliwości zarówno w sferze edukacji jak i możliwościach samodzielnego utrzymania się poprzez zarobkowanie. Ponadto jak udowodniono posiada orzeczenie o niezdolności do zatrudnienia. Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu zasadnym jest partycypowanie rodziców w koszty utrzymania pozwanego, który z całym przekonaniem nie jest w stanie samodzielnie zadbać o pokrywanie własnych kosztów utrzymania. Na uwadze należy mieć, iż pozwany otrzymuje rentę o miesięcznej kwocie około 640 zł, a także 150 zł tytułem zasiłku pielęgnacyjnego, co w znacznym stopniu pozwala na zaspokojenie własnych potrzeb do kwoty około 800 zł w stosunku miesięcznym, a także proporcjonalnie zmniejsza obowiązek alimentacyjny ze strony rodziców.

W ocenie Sądu, powód, który w sposób osobisty nie uczestniczy w życiu syna obowiązany jest w dalszym stopniu do partycypowania w koszty utrzymania pozwanego, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Zdaniem Sądu, J.

M. (1) posiada możliwości łożenia na poczet utrzymania syna w kwocie 400 zł miesięcznie, co stanowiło będzie wkład w pokrywanie niezbędnych potrzeb uprawnionego, ale i nie będzie stanowiło nadmiernego obciążenia dla powoda, który pracuje zarobkowo. Partycypowanie w pozostałe koszty utrzymania A. M. (1) powinna zaś pokrywać jego matka, która posiada co prawda mniejsze możliwości zarobkowe niż pozwany, zwłaszcza, iż w sposób osobisty uczestniczy i przyczynia się do zaspokajania jego bieżących potrzeb.

Mając na względzie ogół powyższego, Sąd uznał, iż nie jest zasadnym ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda względem powoda, gdyż w tej kwestii nie zostało udowodnione, iż żądanie strony powodowej jest zasadne. Pozwany, bowiem jest osobą, która nie jest w stanie samodzielnie zaspokajać ogółu własnych potrzeb, ze względu na chorobę wymaga wsparcia ze strony rodziców. Zasadnym jest jednakże obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda z kwoty 600 zł, która obowiązywała dotychczas do kwoty 400 zł miesięcznie, która w opinii Sądu stanowiła będzie wsparcie ze strony powoda w miesięczne najpotrzebniejsze koszty utrzymania pozwanego, A. M. (1).

W związku z powyższym, Sąd orzekł jak w pkt. 1 sentencji orzeczenia, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Na wypadek uchybienia terminowi płatności poszczególnych świadczeń alimentacyjnych należało zasądzić je wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Podstawą orzeczenia o odsetkach jest art. 481 § 1 i 2 k.c.

Nadto, Sąd na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 8 pkt 3 w zw. z § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, przyznał od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnej E. W. prowadzącej kancelarię prawną przy ul. (...) lok. 13, (...)-(...) W. wynagrodzenie w kwocie 1200 zł ($600-400=200$, $200*12=2400$ owps), podnosząc powyższą kwotę o wartość podatku VAT.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono, jak na wstępie.